

**Община Велико
Търново**

Весела Величкова, водещ финансов анализатор
v.velichkova@bcra-bg.com

Деница Николаева, финансов анализатор
d.nikolaeva@bcra-bg.com

	Първоначален рейтинг 08.2007	Актуализация 10.2008	Актуализация 12.2009	Актуализация 24.09.2010	Актуализация 14.12.2011	Актуализация 31.10.2012
Кредитен рейтинг на община Велико Търново						
Дългосрочен рейтинг:	BBB-	BBB	BBB	BBB	BBB	BBB+
Перспектива:	Положителна	Стабилна	Стабилна	Стабилна	Стабилна	Стабилна
Краткосрочен рейтинг:	A-3	A-2	A-2	A-2	A-2	A-2

“БАКР - Агенция за кредитен рейтинг” (БАКР) е третата пълноправна рейтингова агенция в ЕС, регистрирана съгласно Регламент № 1060/2009 на Европейския Парламент и на Съвета на Европа. Присъдените от БАКР кредитни рейтинги важат в целия ЕС и са изцяло равнопоставени с тези на останалите признати от Европейския орган за ценни книжа и пазари агенции, без териториални или други ограничения. Рейтинговата скала на БАКР съвпада с тази на Standard & Poor’s.

„БАКР - Агенция за кредитен рейтинг” (БАКР) повишава дългосрочния кредитен рейтинг на община Велико Търново на BBB+, краткосрочен A-2 и перспектива: стабилна. Използвана е официално приетата от БАКР методология за присъждане на кредитен рейтинг на община (http://www.bcra-bg.com/files/file_67.pdf).

За изработването на кредитния доклад и присъждането на кредитен рейтинг е използвана информация от оценяваната община, Министерство на финансите, Национален Статистически Институт, Агенция по заетостта, база данни на БАКР, консултанти и други източници на публична информация.

През 2011г. общите приходи на общините в страната продължават да намаляват, но със забавен темп (2.2%, при 9.6% за 2010г. и 13.3% за 2009г.). За разлика от предходните две

години обаче през 2011г. при собствените приходи се наблюдава повишение (9.5%). Значително нарастват приходите от данъци (13.5%) както по линия на законова промяна по отношение базата за начисляване на данък недвижими имоти за юридически лица, така и като резултат от мерките на общинските ръководства за повишаване на събираемостта. Положително е изменението и на останалите приходни пера, в това число и приходите от продажба на общинска собственост (2.5%), които нарастват за първи път от 2007г. насам. Доколкото в голяма степен събраните приходи определят текущите разходи, то през 2011г. тенденцията на спад при последните е прекъсната и те отбелязват ръст от 3.2%. Силно негативен тренд обаче продължават да следват капиталовите разходи, като понижението им през 2011г. (28.8%) е близко до отчетеното през предходната година (30.2%).

През 2011г. населението на община Велико Търново продължава да намалява, но темпът на спад е значително по-нисък от средния за страната. Възрастовата структура се запазва по-благоприятна спрямо общата за страната.

Произведената през 2010г. продукция от предприятията на територията на общината забавя темпа си на намаление до 3.7% на годишна база, докато размерът на инвестициите в ДМА се запазва почти без

промяна спрямо предходната година. Водещ отрасъл и по произведена продукция, и по инвестиции в ДМА се запазва преработващата промишленост. Общият финансов резултат, генериран от предприятията на територията на общината през 2010г., се запазва положителен, но отчита лек спад спрямо предходната година (9.6%).

По данни на дирекция „Бюро по труда“ (Агенция по заетостта)¹ за юли 2012г. нивото на безработица в общината е в размер на 8.4%, което е с 2.5 пункта по-ниско спрямо средното за страната за същия период.

За втора поредна година през 2011г. община Велико Търново отчита цялостен излишък от местни дейности и дофинансиране. Резултатът от оперативна дейност е в размер на 9.7% от приходите за местни дейности. Общината продължава да оперира с ДЦК², като постъпленията от тях и излишъкът от дейността са разходвани основно за покриване на банков заем и мостово финансиране на инвестиционен проект. От инвестиционна дейност за 2011г. е отчетен дефицит, който обаче е сравнително нисък като стойност.

През 2011г. се запазва възходящата тенденция при собствените приходи, като увеличението е 19.7% на годишна база. Повишението е по линия както на данъчните, така и на неданъчните постъпления, като ръстът е съответно 23.1% и 17.8%. За първото полугодие на 2012г. собствените приходи на общината отчитат лек спад (2.7%) спрямо същия период на предходната година, но намалението е основно по линия на приходите от продажба на имущество, което не представлява негативен фактор.

Повишението при данъчните приходи е по линия на трите основни пера: данък недвижими имоти (годишен ръст 31.4%), данък върху превозните средства (7.1%) и данък при придобиване на имущества (18.9%). За първото полугодие на 2012г. данъчните постъпления нарастват с 6.7% спрямо същия период на предходната година.

Отчетеният ръст при приходите от местни такси през 2011г. възлиза на 9.2%, като в най-голяма

степен той се дължи на увеличението при такса битови отпадъци – 11.4% на годишна база.

Положително е изменението и при доходите от собственост (34.0%), както и при приходите от продажба на общинско имущество (30.5%).

Текущите разходи продължават да нарастват, като увеличението през 2011г. е 26.1%, а за първото полугодие на 2012г. – 10.7% на годишна база. През 2011г. капиталовите разходи с бюджетни средства са със 72.6% по-малко спрямо предходната година. Към 09.2012г. община Велико Търново няма просрочени над 90 дни задължения в местни дейности.

По отношение структурата на разходите по функции през 2011г. е налице спад в дела на разходите за благоустрояване (12.0 п.п.) за сметка главно на дела на разходите за държавни служби и образование.

Разходите за общи държавни служби нарастват за втора поредна година (годишен ръст 52.1%), но размерът им остава значително под нивото, отчетено през 2008г.

Запазва се тенденцията на повишение при разходите за образование, като отчетеният темп на ръст за 2011г. (14.3%) е по-нисък спрямо отчетения през предходната година (27.7%). През 2011г. е приключен проект за реконструкция и модернизация на четири детски заведения на обща стойност 1 304 хил.лв. Разходите за здравеопазване през 2011г. се запазват почти без промяна. В сферата на социалните грижи през 2011г. са приключени няколко проекта на обща стойност ~812 хил.лв.

Текущите разходи за благоустройство през 2011г. са с 15.4% по-високи спрямо предходната година, като в структурата им не се наблюдават съществени промени: с най-висок дял се запазват разходите за чистота (дял 67.8% за 2011г.), следвани от тези за осветление (дял 18.2% за 2011г.). Продължава изпълнението на големия воден проект в общината, финансиран по ОП „Околна среда“ („Интегриран проект за водния цикъл на гр. Велико Търново – реконструкция на ПСОВ, реконструкция на канализационната и водопроводна мрежа“), като през 2011г. са вложени 3 051 хил.лв. извънбюджетни средства.

¹ Цитирани от сайта на общината.

² Общината оперира с ДЦК с цел управление на средства, предвидени за финансиране на проекта за изграждане на регионално депо за битови отпадъци.

Продължава развитието на проекта за изграждане на регионално депо за битови отпадъци при с. Шереметя, като към момента проектът е в процес на оценка. Реализацията му е по ОП „Околна среда”, а предвижданата стойност – 62 299 хил.лв. Очакванията са изграждането да започне в началото на 2013г. и да продължи около 2 години.

За втора поредна година нарастват текущите разходи по дейност „Почивно дело, култура и религиозни дейности”, като отчетеният ръст за 2011г. (24.0%) надхвърля този за предходната година (9.1%). Продължава изпълнението на проекта за туристически атракции по ОП „Регионално развитие” на обща стойност 6 257 хил.лв.

През периода на актуализация ръководството на общината продължава да е концентрирано изключително върху европейските програми като източник на финансиране на инвестиционни проекти. През 2011г. делът на бюджетното финансиране е едва 27.5% (в по-голямата си част собствени средства), 65.8% е делът на ресурса от европейски фондове.

Сравнителният анализ съпоставя основни финансови показатели на община Велико Търново (изчислени на глава от населението) с тези на останалите общини в страната, както и общините областни центрове. През 2011г. община Велико Търново запазва благоприятната си позиция в сравнителен план.

След проведени местни избори през октомври 2011г. кметският пост в община Велико Търново е поет от Даниел Панов, който заменя д-р Румен Рашев. Положителен фактор за управлението на общината представлява значителният професионален административен опит на г-н Панов в общинското дружество „Царевград Търнов”, което успешно функционира като туристически информационен център. През 2011г. община Велико Търново отчита висока събираемост на основните приходни пера (данък недвижими имоти и такса битови отпадъци). За 2012г. ръководството е предприело намаляване на размера на такса битови отпадъци от 7.5‰ за 2011 г. на 6‰.

БАКР изготвя финансова прогноза на община Велико Търново за периода 2012-2016г. Получените резултати показват, че при развитие, сходно с прогнозираното, община Велико Търново ще реализира положителен

оперативен резултат през целия прогнозен период. Прогнозният излишък ще бъде достатъчен да покрие плащанията по дълга, което резултира в положителен свободен паричен поток през целия период.

Основни финансови показатели в лева

(лева)	2011г.	2010г.	2009г.
Приходи за местни дейности, в т.ч.	25 998 918	26 442 566	19 386 877
Собствени приходи:	23 039 697	19 240 668	16 985 238
- данъчни приходи	8 856 181	7 196 590	4 979 742
- неданъчни приходи	14 183 516	12 044 078	12 005 496
Субсидии и трансфери за местни дейности	2 959 221	7 201 898	2 401 639
Капиталови разходи	2 114 835	7 723 298	6 669 608
Оперативен резултат	2 526 027	2 456 153	1 909 071
Оперативен резултат преди лихви	2 623 654	2 577 774	2 195 933
Резултат от инвестиционна дейност	-105 136	-760 875	-4 043 187
Дефицит/излишък за местни дейности	2 420 891	1 695 278	-2 134 116